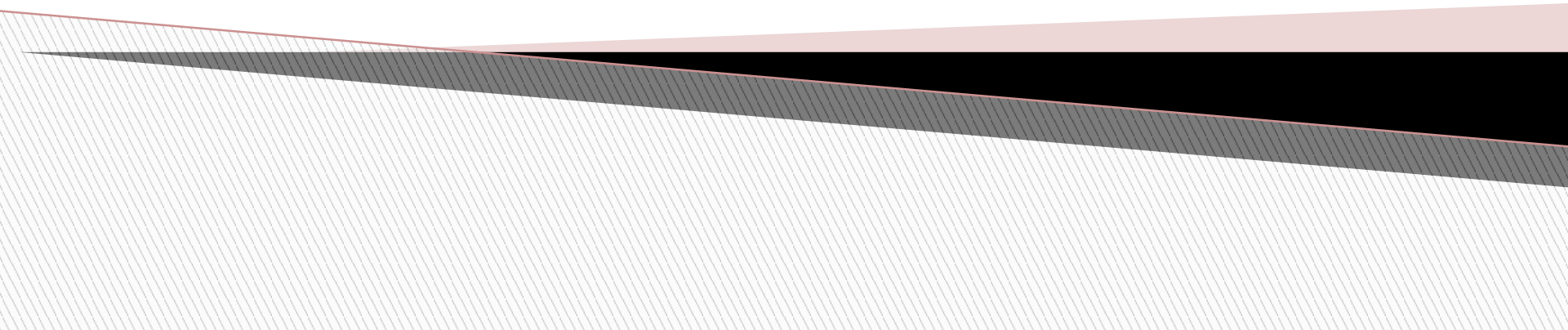

Права людини

Тема 1

Гене́за прав людини

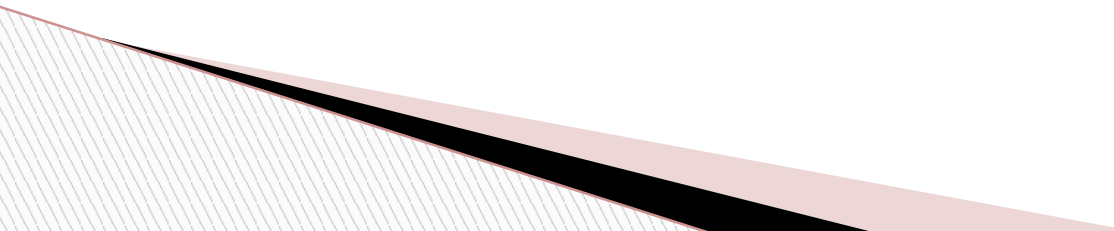
- ? Ідея прав людини в її класичному вигляді оформлюється в XVII-XVIII ст.
- ? **Реформація: свобода совісті й віросповідання є природженим правом людини; воно проголошується не державою, а Євангелієм, і тому є священним і недоторканим для неї.**
- ? Поступово проголошуються **інші права:** свободи думки, слова, друку, зборів, об'єднань та ін.
- ? Декларація незалежності США (1776 р.), Білль про права (США, 1791 р.), Французька Декларація прав людини і громадянина (1789 р.).

Гене́за прав людини

- ? Широке співробітництво держав світу в галузі прав людини розпочалося по завершенню Другої світової війни зі створення ООН.
- ? Статут ООН – це перший багатосторонній міжнародний договір, який заклав основи сприяння та утвердження поваги до прав людини незалежно від раси, статі, мови чи релігії.
- ? Засадничим документом міжнародної спільноти, що визначив «стандарти, досягнення яких мають прагнути всі народи та всі держави», стала проголошена ООН у 1948 р. Загальна декларація прав людини.

Історичне розширення прав людини

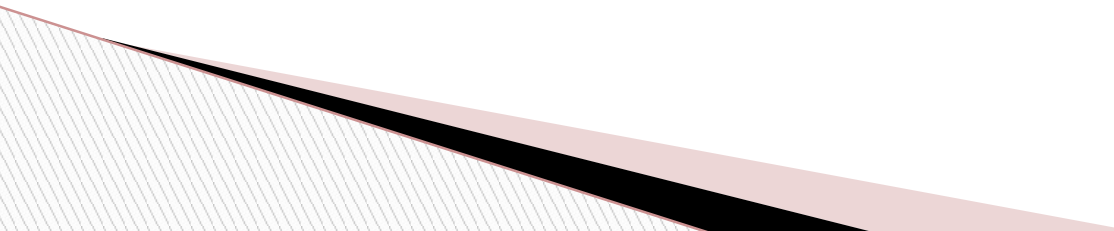
? Три виміри:

1. **Змістовний** – поява громадянських і політичних, соціальних, економічних, екологічних прав.
  2. **Суб'єктний** – визнання прав людини за жінками, дітьми, меншинами та ін.
  3. **Просторовий** – вихід прав людини за межі Західного світу.
-

Визначення прав людини

? **Права людини** – це основні правові можливості, необхідні для існування і розвитку особи, які визнаються універсальними, природними, невід’ємними та рівними для кожного (кожної) та мають гарантуватись державою в обсязі міжнародних стандартів.

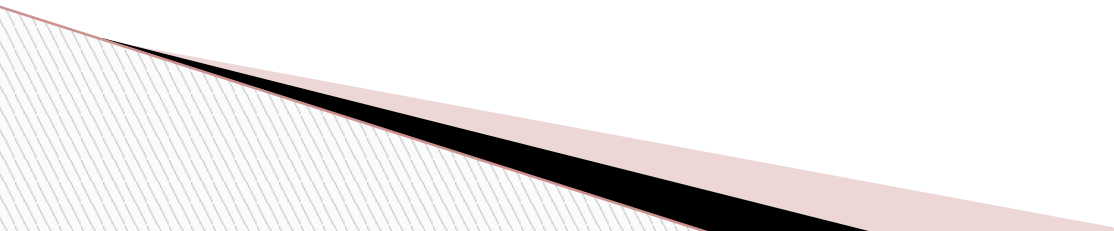
Ознаки прав людини

1. Фундаментальність.
  2. Природний, невід'ємний та невідчужуваний характер.
  3. Є загальними та рівними.
  4. Універсальність.
  5. Мають пріоритет над позитивним правом.
-

Фундаментальний характер прав людини

- ? Права людини забезпечують захист і задоволення фундаментальних інтересів і потреб.
- ? Інтерес або потреба є фундаментальними, якщо їхнє незадоволення призводить до смерті чи страждання або зачіпає сутність автономії.

Природний і невід'ємний характер

- ? Природний характер вказує на **походження** прав людини: вони пов'язані з самим фактом існування людини, не даровані державою.
  - ? Невід'ємний характер – без прав людина **перестає бути людиною** в соціальному сенсі; держава не може відібрати права людини.
  - ? У той же час права людини можуть бути **обмеженими** з легітимною метою.
-

Права людини є загальними та рівними для кожного (кожної)

- ? Вони становлять складову частину особистості (правового статусу) **кожного** індивіда **незалежно** від його статі, віку, національності, релігії, стану здоров'я, походження, політичних переконань та інших факторів, які розглядаються як **заборонені підстави дискримінації**.

Універсальний характер

- ? Права людини не обмежені юрисдикцією окремих держав, належать кожній людині незалежно від місця її перебування і мають пріоритет перед культурними особливостями та історичними традиціями окремих країн.
- ? Універсальний характер прав людини відбивають їхні **міжнародні стандарти**, які визнані всіма цивілізованими націями та переважають над нормами національного права.

Міжнародні стандарти

- ? **Універсальні стандарти** прав людини, розроблені в межах ООН (їх основу становить Загальна декларація прав людини 1948 р.);
- ? **регіональні стандарти** прав людини, сформовані в межах регіональних міжнародних організацій.
- ? Для України принципове значення мають **європейські стандарти** прав людини, вироблені Радою Європи (насамперед – Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.) та протоколи до неї.

Пріоритет щодо позитивного права

- ? Права людини є критерієм для визначення змісту позитивного права.
- ? Якщо певне позитивне право призводить до порушення прав людини, то воно втрачає характер права

Критерій для поділу	Види прав людини
Ступінь визначеності поведінки	Права людини та свободи людини
Специфіка потреб особи	Громадянські, політичні, соціальні, економічні, культурні права
Зв'язок із громадянством країни	Права людини і права громадянина
Особливості реалізації	Негативні та позитивні права
Коло та особливості їх носіїв	Загальні та спеціальні права (права окремих груп)
Можливість обмеження	Абсолютні та відносні

Обов'язки держави в сфері прав людини

- ? Правам людини кореспондують **обов'язки держави**.
- ? Обов'язки держави щодо прав людини передбачені Конституцією України, згідно з якою права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності Української держави.
- ? Держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є **головним обов'язком держави** (ст. 3 Основного Закону).

Три типи зобов'язань держави

1. **«Зобов'язання поважати права людини»** - вимагає від державних органів та інших представників держави утриматись від порушень прав людини.
2. **«Зобов'язання захищати права людини»**, що передбачає обов'язок держави захистити носіїв прав людини від протиправного втручання третіх осіб у їхню реалізацію та покарати правопорушників.
3. **«Зобов'язання забезпечувати здійснення права людини»**, що вимагає від держави вживати активні дії (заходи) з метою сприяння повній реалізації прав людини, досягнення їхнього результату.